

KHiO: Brev fra rektor

2019-1: 27. mars 2019

Kunstnermeldingen og ytringsfriheten

Stortinget har bedt regjeringen om en egen kunstnermelding som skal gå igjennom kunstnerpolitiske tiltak for å se hvordan disse treffer dagens kunstnerpraksis og kunstnerøkonomi. Ifølge Kulturdepartementet skal meldingen ha særlig fokus på kunstens rolle i samfunnsutviklingen.

For Kunsthøgskolen i Oslo har det vært viktig å spille inn at kunsten er et rom som ikke skal reguleres av markedsøkonomi eller politiske forventninger. Kunstneres ambisjon med eget yrkesvalg er å virke som skapende eller utøvende kunstnere. Det er det primære. Derfor må kunstnerpolitikken utformes slik at rommet for kunstnerisk utøvelse faktisk kan eksistere. Et samfunn må både tåle og tørre dette rommet.

I vårt tilsvaret til departementet understreker vi derfor: «Det er Kunsthøgskolens oppfatning at profilen på de fire spørsmålene Kulturdepartementet lister opp i brevet av 30. november 2018, er påfallende markedsøkonomisk og nytteorientert rettet. Det er gode grunner til å understreke de økonomiske og samfunnsutviklende aspektene ved kunsten, men det er vår oppfatning at kunstnermeldingen primært må utvikle en tenking og en politikk som bidrar til å identifisere og sikre kunsten som forutsetning for opplevelser, erfaringer, korrektiv og demokrati.» Relevansen av å understreke kunsten som ytringsrom har dessverre blitt aktualisert den siste tiden med angrepene fra regjeringshold på teaterstykket «Ways of Seeing» på Black Box Teater. Kunsthøgskolen kan og skal også være et slikt ytringsrom, og det er her Kunsthøgskolens utadrettede virksomhet er viktig, enten det er avdelingenes aktiviteter eller kunstnerisk forskningsuke (Artistic Research Week).

Så er det ikke slik at kunstnere ikke har ansvar. Det har vi alle. Ikke minst hvis vi skal klare å forvalte et åpent ytringsrom som er under stadig mer press - ikke bare i kunsten men også i akademien. Skal man ta Kulturmeldingens (*Kulturens kraft 2018-19*) ambisjon om kunsten som beskyttet av Grunnlovens §100 på alvor, så er det kanskje viktigere enn noen gang – også gjennom offentlige tilskudd – å sikre mange og ulike programmerere og arenaer å spille på. Det er dette statsministeren burde ha sett i stedet for å legge utilbørlig press på ytringsfriheten.

Når Kunsthøgskolen også understreker den påfallende markedsøkonomiske og nytteorienterte profilen i bestillingen fra departementet, så syns jeg vi alle skal reflektere over om vekst og utvikling er en logikk vi automatisk skal omfavne som løsning på morgendagens utfordringer. Er ikke dette hva førti tusen skolebarn protesterte mot når de skolestreiket for klima utenfor Stortinget fredag 22. mars? Er ikke dette hva Svenske Greta Thunberg ber oss som bruker og forvalter offentlige ressurser tenke grundig gjennom og så endre på?

Kunstnermeldingen burde derfor baseres på en tenking om miljø og mangfold som er reelt bærekraftig både for ytringsdemokrati og klima.

Jørn Mortensen
rektor